

Asia: VN/6510/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuloverolain 46 §:n ja 55 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuloverolain 46 §:n ja 55 §:n muuttamisesta (VN/6510/2024)

Kiitän valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntoni 26.3.2025 päivätystä luonnoksesta hallituksen esitykseksi otsikkoasiassa. Luonnoksessa esitetyllä muutoksen tavoitteena on korottaa metsävähennyksen määrää nykyisestä 60 prosentista 75 prosenttiin.

Lausunnossa pitäydyn hyvin yleisiin kommentteihin sekä eräisiin esityksen perusteluissa mainittuihin seikkoihin. Ne on tarkoitettu otettavaksi huomioon valtiovarainministeriön tarpeelliseksi katsomassa laajuudessa.

Muutoksen lähtökohdat

Esityksen tavoitteena on korottaa metsävähennystä pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti 15 prosenttiyksiköllä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolain metsävähennystä koskevaa säännöstä siten, että jatkossa metsävähennyksen määrä olisi enintään 75 prosenttia verovelvollisen metsävähennykseen oikeuttavasta metsästä verovuonna saaman veronalaisen metsätalouden pääomatulon määrästä.

Lisäksi metsävähennyksen enimmäismäärä olisi 75 % metsäkiinteistöjen yhteenlasketuista hankintamenoista.

Esitys liittyy valtion vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2026 alusta. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2026 toimitettavassa verotuksessa

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetyn lainsäädäntöehdotuksen arviointi

Luonnoksessa ehdotetut muutokset ovat selkeitä ja tarkkarajaisia, joten uudetkin säännökset prosenttimäärineen täyttävät hyvin verolainsäädännölle asetettavat vaatimukset. Kuten esityksessä todetaan, ”olisi myös selkeämpää, että molemmat metsävähennykseen liittyvät prosenttimäärät olisivat samansuuruisia, kuten aiemminkin”.

Ehdotuksen mukaan sekä korotettaisiin metsävähennyksen verovuosikohtaista enimmäismäärää että kasvatettaisiin metsävähennyspohjaa 60 prosentista 75 prosenttiin. Ehdotus mahdollistaisi puuston hankintamenon vähentämisen nykyistä aiemmin verotuksessa. Muutoksen vaikutus korostuisi erityisesti tilanteissa, joissa metsävähennykseen oikeutettu taho (luonnollinen henkilö, yhtymä tai yhteismetsä) ostaisi päätehakkuukelpoista metsää ja joissa on tarkoitus myydä puuta pian metsätilan hankinnan jälkeen.

Toisaalta vähennetyn metsävähennyksen määrä lisätään verotettavaan luovutusvoittoon, kun metsäkiinteistö luovutetaan. Luovutusvoittovero ei kuitenkaan koske lahjaa, perintöä tai sukupolvenvaihdosluovutuksia, joihin sovelletaan TVL 48.1 §:n 3 kohdan mukaista huojennusta.

Esitettyjen julkista taloutta koskevien perusteellisten vaikutusarvioiden mukaan ehdotettu muutos pienentäisi pääomatuloveron kertymää noin 31 miljoonalla eurolla ja yhteisöveron kertymää noin miljoonalla eurolla. Vaikutusta luovutusvoittojen verotukseen ei ole vaikutusarvioinnin yhteydessä ole kyetty ottamaan huomioon. Liioin ei ole otettu huomioon mahdollista käyttäytymisvaikutusta, mikäli verovelvolliset lykkäävät puun myyntiään vuoteen 2026, jolloin esitetyn säännöksen on määrä olla voimassa.

Lisäksi esityksessä on arvioitu vaikutuksia verovelvollisiin, metsämarkkinoihin, ilmastoon ja ympäristöön sekä ilmoitettu, että vaikutusarvioita täydennetään. Edellisen kerran sääntelyä

muutettiin tältä osin vuonna 2008 korottamalla metsävähennystä 50 prosentista 60 prosenttiin. Tuon muutoksen vaikutuksia metsämarkkinoihin ei ole esityksen mukaan tarkkaan selvitetty.

Onkin ilmeistä, että julkistalouden fiskaalisten vaikutusten ja yksittäisiin verovelvollisiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten ohella, merkittävässä asemassa ovat poikkeusajan metsämarkkinoihin sekä ilmastoon ja ympäristöön liittyvät vaikutukset, jotka tulee kyetä yhteensovittamaan.

Muuta

Hallituksen esitysluonnoksessa (s. 5) on poikkeuksellinen viittaus oikeuskirjallisuuteen. Siinä mainitussa teoksessa on esitetty, että sukupolvenvaihdoshuojennussäännöksen (TVL 48 1 §:n 3 kohta) sekä metsävähennyksen verotettavaan luovutusvoittoon lisäämistä koskevan säännöksen yhdistelmän mukainen lopputulos olisi verojärjestelmän porsaanreikä.

Luonnoksen mukaan, ”kun otetaan huomioon, että molemmat säännökset on säädetty samassa yhteydessä, olisi erikoista, jos lopputulos ei olisi ollut tarkoitettu, erityisesti, kun kyseessä ovat säädökset eivät ole millään tavalla monimutkaisia”.

Pidän oikeuskirjallisuudessa esitetyn kärkevään kritiikkiin vastaamista tässä hyvänä ja tervetulleena ratkaisuna sekä luonnoksessa esitettyä vasta-argumentaatiota asiassa – näin suppeassakin muodossa – onnistuneena.

Jossain määrin rinnastuvana esimerkkinä liittyen lainvalmisteluun voidaan pitää valtiovarainministeriön 19.10.2021 julkaisemaa kolumnia ”Verolainsäädännön valmistelu perustuu avoimuuteen ja vuorovaikutukseen”. Sen lähtökohtana oli Nordic Tax Journal’in julkaisema, politiikassa aktiivisesti toimivan tutkijan artikkeli ”Who generated the loopholes. A case study of corporate tax advisors’ regulatory capture over anti-tax avoidance legislation in Finland”, jonka sisältö oli VM:n kolumnin esittämällä tavalla kritiikille altis.

Nostan mainitut tässä yhteydessä esiin sen vuoksi, että on hyvä, että lainsäätäjä / valtiovarainministeriö / valtiovarainministeriön virkamiehet osallistuvat alan asiantuntijoina oikeudelliseen keskusteluun myös tällä tavoin, kun tarvetta on. Luonnollisesti kynnyks tähän – kuten luonnoksessakin on – tulee jatkossakin olla suhteellisen korkea.

Yhteenveto

Hallituksen esitysluonnos on selkeä ja tarkkarajainen. Aiempi muutos vuonna 2008 oli verovelvollisten kannalta helposti ennakoitava, eikä se aiheuttanut hallinnollista taakkaa eikä tiettävästi myöskään Verohallinnolle merkittävää lisätyötä.

Esitysluonnoksessa on vaikutusarvioinneissa otettu huomioon asioita monipuolisesti. Asian luonteen vuoksi muutokseen liittyy myös muita kuin fiskaalisia tai verovelvollistason kysymyksiä.

Hallituksen esitysluonnoksessa on otettu osuvasti kantaa oikeuskirjallisuudessa esitettyyn. Vaikka tämä on poikkeuksellista, se on perusteltua lausunnossa edellä esitetyissä tilanteissa ja esitetyllä tavalla.

Hallituksen esitysluonnos sisältää hallituksen ohjelman mukaisen täsmällisen ja tavoitteen mukaisen lainsäädännön muutosehdotuksen.

Toivon valtiovarainministeriön ottavan esittämäni kommentit huomioon harkitsemassaan laajuudessa.

Juha Lindgren
Lasakentatoimen ja rahoituksen yksikkö, Vaasan yliopisto